

2071

M.A. (Economics) Fourth Semester
MAECO-403 & 404 [Opt. (vii)]: Economics of Money and Banking
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 80

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

- I. Attempt any ten of the following in about 25-30 words each:-
- Explain the concept of M_1 and M_3 .
 - Name the lags in monetary policy.
 - What is transmission mechanism?
 - Define International Liquidity.
 - Explain Non-performing assets of bank.
 - Write a short note on rules vs discretion.
 - Give two main features of Maastricht treaty.
 - What do you understand by the term 'Global Financial Crisis'?
 - What is high powered money?
 - Differentiate between Money and near money.
 - Distinguish between Monetary policy and Credit policy.
 - What are the main objectives of IMF?
 - What is the role of RBI as Lender of last resort?
 - Define neutrality of money. Explain the conditions of good target for monetary policy. (10×2)

UNIT - I

- II. Critically examine Keynes's theory of demand for money. (15)
- III. Define supply of money. How is money supply in India measured? (15)

UNIT - II

- IV. Give the meaning of term structure of interest rate. Explain the Expectation and market segmented theory of the term structure of interest rate. (5,10)
- V. Discuss the goals and conflicting goals of monetary policy. (15)

UNIT - III

- VI. Discuss the origin, evolution and main functions of Central bank. (15)
- VII. Evaluate the developments in commercial banks since banking sector reforms. Explain mergers in commercial banks also. (15)

UNIT - IV

- VIII. What is Money Market and Capital Market? Explain the similarities and dissimilarities between them. (15)
- IX. What are non-banking financial intermediaries? Describe their role and function in an economy. Distinguish between commercial bank and non-banking financial intermediaries. (15)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

- *_ *_ *-

- ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜ਼ਿਏ:-
 (ਕ) M_1 ਔਰ M_3 ਕੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
 (ਖ) ਮੌਦ੍ਰਿਕ ਨੀਤਿ ਮੇਂ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਬਤਾਏ।
 (ਗ) ਸੰਚਰਨ ਤੰਤ੍ਰ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
 (ਘ) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਚਲਨਿਥਿ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ।
 (ਙ) ਬੈਂਕ ਕੀ ਗੈਰ-ਨਿਘਾਦਿਤ ਸੰਪਤਿਯਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
 (ਚ) ਨਿਯਮ ਬਨਾਮ ਵਿਵੇਕ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਟਿਘਣੀ ਲਿਖਿਏ।
 (ਛ) ਮਾਸਟ੍ਰਿਚ ਸੰਥਿ ਕੀ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਬਤਾਏ।
 (ਜ) 'ਵੈਸ਼ਿਵਕ ਵਿਤੀਯ ਸੰਕਟ' ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਆਪ ਕ੍ਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ?
 (ਝ) ਤਥ੍ਯ ਸ਼ਕਿਤਬਨ ਮਨੀ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
 (ਞ) ਧਨ ਔਰ ਆਭਾਸੀ ਧਨ ਮੇਂ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜ਼ਿਏ।
 (ਟ) ਮੌਦ੍ਰਿਕ ਨੀਤਿ ਔਰ ਭ੍ਰਣ ਨੀਤਿ ਮੇਂ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜ਼ਿਏ।
 (ਠ) ਆਈਐਮਐਫ ਕੇ ਮੁਖ੍ਯ ਉਦੇਸ਼ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
 (ਡ) ਅੰਤਿਮ ਉਪਾਯ ਕੇ ਭ੍ਰਣਦਾਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਆਰਬੀਆਈ ਕੀ ਕ੍ਯਾ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
 (ਢ) ਮੁਦ੍ਰਾ ਸਫਲਤਾ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ। ਮੌਦ੍ਰਿਕ ਨੀਤਿ ਕੇ ਲਿਏ ਅਛੇ ਲਖ੍ਯ ਕੀ ਸ਼ਤੀਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-1

- ਕੀਨਸ ਕੇ ਧਨ ਕੀ ਮਾੱਗ ਕੇ ਸਿਫ਼ਾਤ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- ਮੁਦ੍ਰਾ ਆਪੂਰਿਤਿ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ। ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਮੁਦ੍ਰਾ ਆਪੂਰਿਤਿ ਕੈਸੇ ਸਾਪੀ ਜਾਤੀ ਹੈ?

ਭਾਗ-2

- ਬ੍ਯਾਜ ਦਰ ਕੀ ਅਵਧਿ ਸੰਰਚਨਾ ਕਾ ਅਰਥ ਬਤਾਏ। ਬ੍ਯਾਜ ਦਰ ਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਵਧਿ ਕੇ ਅਪੇਖਾ ਔਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਖੰਡਿਤ ਸਿਫ਼ਾਤ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- ਮੌਦ੍ਰਿਕ ਨੀਤਿ ਕੇ ਲਖ੍ਯਾਂ ਔਰ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਖ੍ਯਾਂ ਕਾ ਵਰਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-3

- ਕੇਂਦ੍ਰੀਯ ਬੈਂਕ ਕੀ ਉਤਪਤਿ, ਵਿਕਾਸ ਔਰ ਮੁਖ੍ਯ ਕਾਰ੍ਯਾਂ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤ੍ਰ ਕੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਕੇ ਬਾਦ ਸੇ ਵਾਧਿਜਿਯਕ ਬੈਂਕਾਂ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾ ਮੂਲ੍ਯਾਂਕਨ ਕੀਜ਼ਿਏ। ਵਾਧਿਜਿਯਕ ਬੈਂਕਾਂ ਮੇਂ ਵਿਲਯ ਕੋ ਭੀ ਸਮਝਾਏ।

ਭਾਗ-4

- ਮੁਦ੍ਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਔਰ ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕ੍ਯਾ ਹੈ? ਉਨਕੇ ਬੀਚ ਸਮਾਨਤਾਏਂ ਔਰ ਅਸਮਾਨਤਾਏਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿਤੀਯ ਮਧ੍ਯਸਥਾਏਂ ਕ੍ਯਾ ਹੈ? ਅਰਥਵ੍ਯਵਸਥਾ ਮੇਂ ਉਨਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਔਰ ਕਾਰ੍ਯਾਂ ਕਾ ਵਰਨ ਕੀਜ਼ਿਏ। ਵਾਧਿਜਿਯਕ ਬੈਂਕ ਔਰ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿਤੀਯ ਮਧ੍ਯਸਥਾਏਂ ਮੇਂ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜ਼ਿਏ।

- *_ *_ *-

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- *_ *_ *-

- ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
 (ੳ) M_1 ਅਤੇ M_3 ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 (ਅ) ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
 (ੲ) ਸੰਚਾਰ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ?
 (ਸ) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਰਲਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
 (ਹ) ਬੈਂਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੁਦਰਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 (ਕ) ਨਿਯਮਾਂ ਬਨਾਮ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 (ਖ) ਮਾਸਟਰਿਕਟ ਸੰਧੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
 (ਗ) 'ਵਿਸ਼ਵਿਕ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
 (ਘ) ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਧਨ ਕੀ ਹੈ?
 (ਙ) ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਆਭਾਸੀ ਧਨ ਵਿਚ ਅੰਤਰ।
 (ਚ) ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
 (ਛ) ਆਈਐਮਐਫ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?
 (ਜ) ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਦੇ ਰਿਣਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
 (ਝ) ਮੁਦਰਾ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਟੀਚੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਭਾਗ-1

- ਕੇਨਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
- ਮੁਦਰਾ ਆਪੂਰਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਆਪੂਰਤੀ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਭਾਗ-2

- ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ। ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਟਾਕਰੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

- ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੂਲ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ। ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

- ਮੁਦਰਾ ਮਾਰਕੀਟ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਵਿਚੋਲੇ ਕੀ ਹਨ? ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ।

- *_ *_ *-